фіксації спостережень та аналізу отриманих результатів. Використання планеру може допомогти студентам більш усвідомлено підходити до процесу малювання на пленері, концентруватися на ключових аспектах композиції, перспективного скорочення та світлотіньового моделювання.

Таким чином, дана теза спрямована на розв'язання актуальної науково-методичної проблеми в галузі архітектурної освіти шляхом дослідження та обґрунтування можливостей використання планеру як ефективного засобу навчання фундаментальних принципів архітектурного рисунку. Результати дослідження матимуть теоретичне та практичне значення для вдосконалення навчального процесу та підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі архітектури.

УДК 72021.0-021.64:[72.012.1:004.923

***Острогляд Олена**, старша викладачка;*
***Міськова Вероніка**, студентка 4 курсу; **Аршинник Андрій**, студент 3 курсу*
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СКЕТЧІ ЯК ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ПРОЄКТУ: АНАЛІЗ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ТА ЕСТЕТИЧНОЇ РОЛІ ЕСКІЗІВ У ПРОЦЕСІ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ

У світі мистецтва скетч відіграє ключову роль — це не просто начерк чи швидкий малюнок, а справжній інструмент мислення, фіксації ідеї та пошуку образу. Часто саме скетч є першим втіленням майбутнього проєкту, його зародком, що народжується зі спостереження, емоції або уяви митця.

Що таке скетч? Скетч (від англ. *sketch* — начерк) — це швидкий, вільний малюнок, який створюється без надмірної деталізації. У мистецтві скетчі можуть бути підготовчими етапами до живопису, скульптури, інсталяцій, архітектурних об’єктів чи навіть перформансів. Це спосіб не просто «записати» ідею, а й

візуалізувати її у першій, інтуїтивній формі. Скетч можна виконати в різних техніках і матеріалах — олівець, чорнило, туш, маркери, фарби. Скетчі можуть мати різну форму і стиль — від реалістичних до абстрактних, від чорно-білих до кольорових, від детальних до більш загальних.

Мистецьке значення скетчів

1. Інструмент творчого пошуку. Скетч дозволяє митцю експериментувати з формою, компоновкою, ритмом, світлом і тінню. Через серію скетчів автор може досліджувати різні варіанти композиції, перш ніж зупинитися на одному рішенні. Саме в цій свободі пошуку і полягає цінність скетчів.
2. Фіксація миттєвості та емоції. Скетч — це завжди жива емоція. У ньому зберігається перше враження, перший імпульс. Завдяки швидкому виконанню, він часто є більш щирим та експресивним, ніж завершена робота.
3. Діалог з майбутнім твором. Скетч — це розмова митця з власною уявою. У процесі ескізування формується бачення майбутнього проєкту, народжуються нові ідеї, змінюється первісний задум. Таким чином, скетч є посередником між думкою і матеріалізацією.
4. Художня цінність скетчів. З часом багато скетчів стають самостійними мистецькими об’єктами. Ми бачимо у музеях ескізи Мікеланджело, Леонардо да Вінчі, Пікассо — як свідчення їхнього мислення, руки, стилю. Скетч може бути навіть більш інтимним і відвертим, ніж готовий твір.

Існує безліч захопливих способів створити скетч, і кожен із них відкриває нові горизонти для самовираження. Наприклад, одна з найбільш незвичних технік — це малювання без відриву очей від натури. Ти дивишся лише на об'єкт і ведеш лінію наосліп, не заглядаючи на аркуш. У результаті з’являються химерні, але дуже щирі форми, що вловлюють саму суть зображуваного. Подібну свободу дарує і техніка безперервної лінії, коли вся композиція створюється однією єдиною лінією — вона ніде не переривається, наче потік думок чи дихання.1. Сліпа лінія (blind contour drawing). Є багато і інших способів, такі як:

-Скетч без відриву руки (Весь малюнок — одна безперервна лінія.Цей метод створює ритм, зв’язність, динаміку образу.)

- Швидкі скетчі (gesture drawing) (Дуже короткі — 30 секунд, 1 хвилина.Акцент не на деталях, а на русі, емоції, основній динаміці тіла чи форми.Часто використовується при зображенні фігур, тварин, перформансів.)

-Скетчі нестандартними інструментами (Замість олівця: вугілля, пензлик з тушшю, паличка, навіть зубна щітка або губка.Це дає нову текстуру і настрій.)

-Колаж + скетч (Поєднання малюнка з вирізками з газет, тканини, старого паперу, тканини. Дозволяє гратися з формою і фактурою)

- Монохромний скетч (Малюнок лише одним кольором (наприклад, синім чорнилом). Допомагає краще відчути контраст і тональність.)

-Скетч з натури, але в іншому стилі (Наприклад, реальний об'єкт зобразити у стилі кубізму, сюрреалізму, або як дитячий малюнок. Це дозволяє досліджувати інтерпретацію, а не копіювання.)

- Зворотний скетч (Малювати не лінії, а заповнювати простір навколо форми (негативний простір).Це розвиває нове бачення об’єктів.)

Скетчі можуть відігравати не лише допоміжну, а й концептуальну роль у твоїй дипломній роботі. Передусім вони дозволяють почати думати образно, а не лише словами — ще на етапі формування ідеї. Часто саме через скетч народжується основна тема, метафора або візуальна структура майбутнього твору чи проєкту. Цей етап дуже важливий, бо він дає змогу не просто планувати, а відчувати свій задум.

Під час розробки концепції скетч може стати візуальним щоденником, де ти фіксуєш усі спроби, сумніви, зміни напрямку. Такий процес добре показує глибину творчого пошуку, і навіть якщо частина начерків не увійде до фінального результату, вони залишаються доказом мислення — і це важливо показати в теоретичній частині.

У практичній частині дипломної роботи скетчі можна використовувати як:

- етапи розробки ідеї (ілюстрація процесу);
- альтернативні варіанти композиції, стилістики, форми;
- рефлексивні записи — коли ти повертаєшся до попереднього етапу, аналізуєш помилки або навпаки — фіксуєш вдалі знахідки.

Більше того, скетчі можуть бути включені до дипломного альбому або виставкової частини як самостійний розділ: наприклад, «розробка образу», «етюди до основної композиції», «пластичні пошуки», «настрій проєкту». У сучасному мистецтві сам процес цінується не менше за результат, і скетч є його видимим проявом.

Також скетчі допомагають у спілкуванні з викладачами, рецензентами чи кураторами. Іноді набагато простіше пояснити свою ідею через малюнок, ніж через текст — особливо коли йдеться про форму, простір, емоцію, колір, пластику. Тож скетч — це не просто підготовка, це мова твоєї творчості, якою можна розповісти про весь задум.

Скетчі відіграють ключову роль у підготовці до дипломної роботи — вони не лише допомагають сформулювати ідею, але й слугують інструментом візуального дослідження, фіксації процесу та збереження первинного задуму. У процесі створення проєкту скетч може бути тією точкою, з якої все починається, і водночас ниткою, що зв’язує перші інтуїції з остаточною формою. Саме в скетчах народжується мова майбутнього твору — його ритм, характер, інтонація. Тому важливо ставитися до них не як до другорядних «чернеток», а як до повноцінної частини художнього мислення.

Однак у мистецькій освіті роль скетчу часто залишається недооціненою. Більшість освітніх програм акцентують увагу на завершених роботах — композиційно вивірених, технічно досконалих, придатних до презентації. Через це сам процес творчого пошуку, сумніву, помилки і відкриття — залишається в тіні. Студенти втрачають нагоду розвивати критичне мислення, візуальну інтуїцію і гнучкість, які якраз найкраще розкриваються у процесі скетчингу. Такий підхід знижує важливість етапу дослідження й послаблює зв’язок митця з власним мисленням. Ідеї, які могли б виявитися поворотними, губляться на етапі, коли вони ще не мають «готового вигляду».

Не менш важливо, що й у ширшому культурному контексті скетчі досі часто сприймаються як щось несерйозне — неповноцінна форма, технічний етап, випадковість. Таке ставлення знецінює саму ідею експерименту, інтуїтивного пошуку, емоційної спонтанності. А між тим — саме ці риси і є суттю художнього

процесу. Скетч — це живе, безпосереднє свідчення думки й руху, що заслуговує не лише на збереження, а й на виставковий простір, академічне осмислення та практичне визнання.

Особливо важливо це розуміти в момент переходу від початкової ідеї до реалізованого твору. Часто саме на цьому етапі втрачається перша емоція — тонкий поштовх, який і запалив думку. Формальні вимоги, оцінювання, технічне виконання здатні «заглушити» голос автора. Скетч у такій ситуації стає не просто підготовкою, а джерелом пам'яті, орієнтиром і способом зберегти автентичність.

Крім того, варто враховувати вплив сучасних технологій. У добу цифрових інструментів, 3D-моделювання та автоматизації, традиційний скетч часто здається застарілим. Але саме в ньому — жива пластика руки, випадковість, динаміка лінії, особиста присутність митця. У цьому сенсі скетч — це не лише техніка, а форма спротиву одноманітності, спосіб повернути суб'єктивність у процес творення.

УДК 75.021.34:7.023.1-037

***Бернацький Юрій**, старший викладач;*
***Лахно Анна**, студентка 1 курсу*
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СТАНОВЛЕННЯ ВІЗУАЛЬНОЇ МОВИ ДРАПЕРІЇ В РИСУНКУ: ВІД КАНОНІЧНИХ ФОРМ ДО РЕАЛІСТИЧНОЇ ДИНАМІКИ

Сьогодні я хочу поділитися дослідженням, присвяченим розвитку рисунку драперії в історії мистецтва. Ця тема охоплює не лише технічні аспекти передачі складок, а й пошук естетичного бачення художника. Еволюція драпірування відображає шлях розвитку усіх напрямів образотворчого мистецтва, починаючи від класичної форми до ідеалізації погляду митця, від канонічних форм до реалістичної динаміки. У своїй доповіді я проаналізую розвиток рисунку драперії в історичному контексті, вплив художніх напрямів на її трактування, роль м'яких